

PRESENTATION

MODUL 1: KUNSKAPSBAS

FUTURE MINDS

SNABBSPÅR

AGENDA

OM FUTURE MINDS

DEL 1: VAD ÄR HÅLLBAR UTVECKLING?

DEL 2: PLANETENS GRÄNSER & RESURSER

DEL 3: VERKTYG FÖR ATT FÖRÄNDRA VÄRLDEN

FUTURE MINDS

OM FUTURE MINDS

FILM: VAD ÄR FUTURE MINDS?

[KLICKA HÄR FÖR ATT SE FILMEN](#)

FUTURE MINDS

VAD ÄR FUTURE MINDS?

KUNSKAPSPROGRAM I HÅLLBAR UTVECKLING

- Präglar alla tre år på gymnasiet genom tre moduler:
 - **Modul 1: Vi lär oss om hållbar utveckling.**
 - Modul 2: Vi möter aktörer och får använda vår kunskap i olika aktiviteter för att lösa riktiga samhällsproblem.
 - Modul 3: Vi gör ett hållbart examensarbete.
- Knyter samman skola med näringsliv, myndigheter beslutsfattare och organisationer.
- Lyfter ungas röster, kunskaper och erfarenheter!

VAD GER DET DIG?

- **Kunskap och verktyg** för att bli en del av lösningen på samhällets utmaningar.
- Tränar **förmågor** för framtida jobb och studier.
- Möte med, och insikt i, **verkliga aktörers** verksamhet och hållbarhetsarbete.
- Plattform och verktyg för att **höja ungas röster**.

1.

VAD ÄR HÅLLBAR UTVECKLING?

DISKUSSIONSFRÅGA

**VAD TÄNKER DU PÅ NÄR DU HÖR
“HÅLLBAR UTVECKLING”?**

FILM: VAD ÄR HÅLLBAR UTVECKLING?

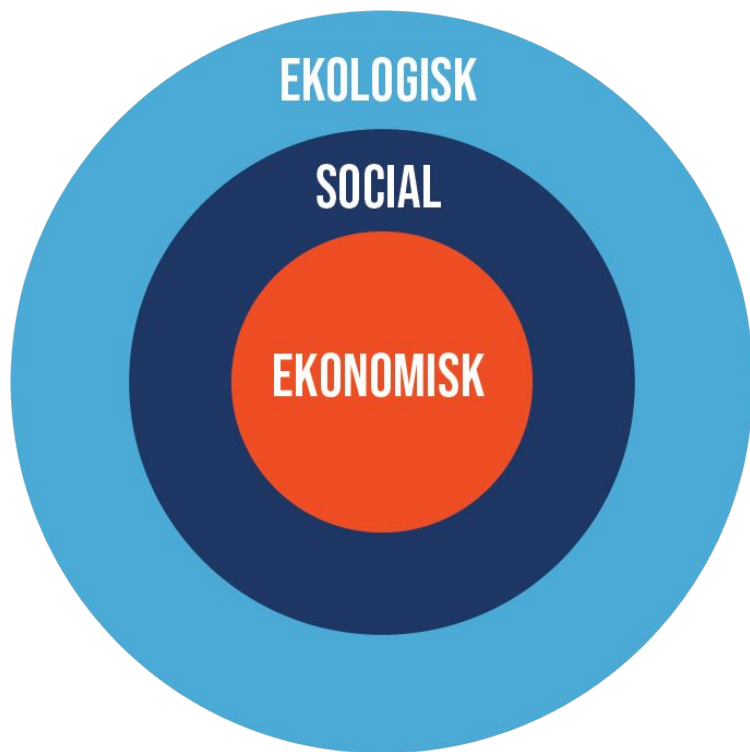
[KLICKA HÄR FÖR ATT SE FILMEN](#)

SAMMANFATTNING FRÅN FILMEN

Definition av hållbar utveckling:

**“HÅLLBAR UTVECKLING ÄR EN UTVECKLING SOM
TILLGODOSER DAGENS BEHOV UTAN ATT ÄVENTYRA
KOMMANDE GENERATIONERS MÖJLIGHETER ATT
TILLGODOSE SINA BEHOV.”**

SAMMANFATTNING FRÅN FILMEN

DE TRE DIMENSIONERNA

Ekologisk hållbarhet:

Att ta vara på djur och natur, på vår planet, så att vi och andra arter kan fortsätta leva på jorden.

Social hållbarhet:

Att kunna leva goda liv. T.ex. tillgång till boende, skola, hälsa, mat och trygga samhällen.

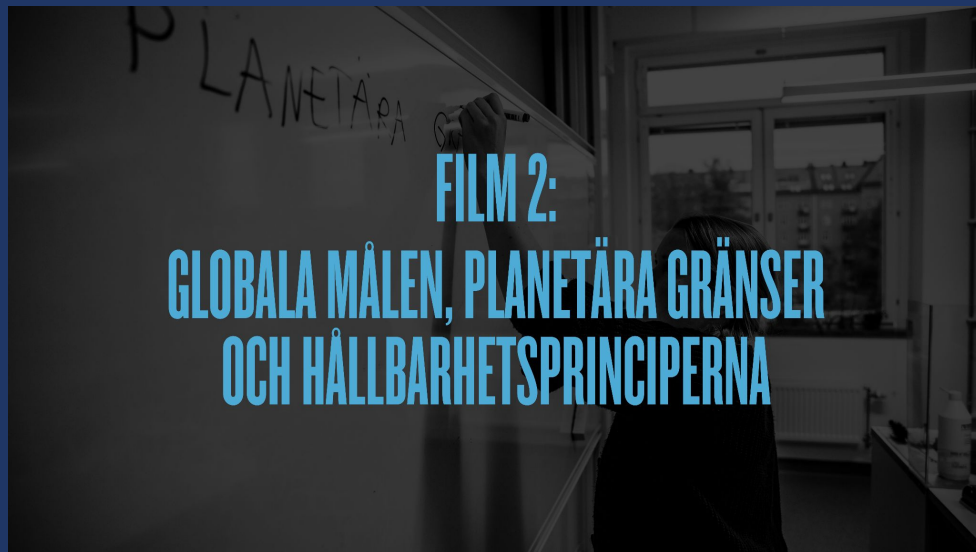
Ekonomisk hållbarhet:

Att hushålla med resurser så att vi kan producera varor och tjänster som behövs i samhället - utan att skada människor eller planeten.

DISKUSSIONSFRÅGA

**VAD TYCKER/TROR DU BEHÖVS GÖRAS
IDAG FÖR ATT DINA BARN, BARNBARN
OCH BARNBARNSBARN SKA KUNNA
LEVA ETT GOTT LIV?**

FILM: GLOBALA MÅLEN & PLANETÄRA GRÄNSER

[KLICKA HÄR FÖR ATT SE FILMEN](#)

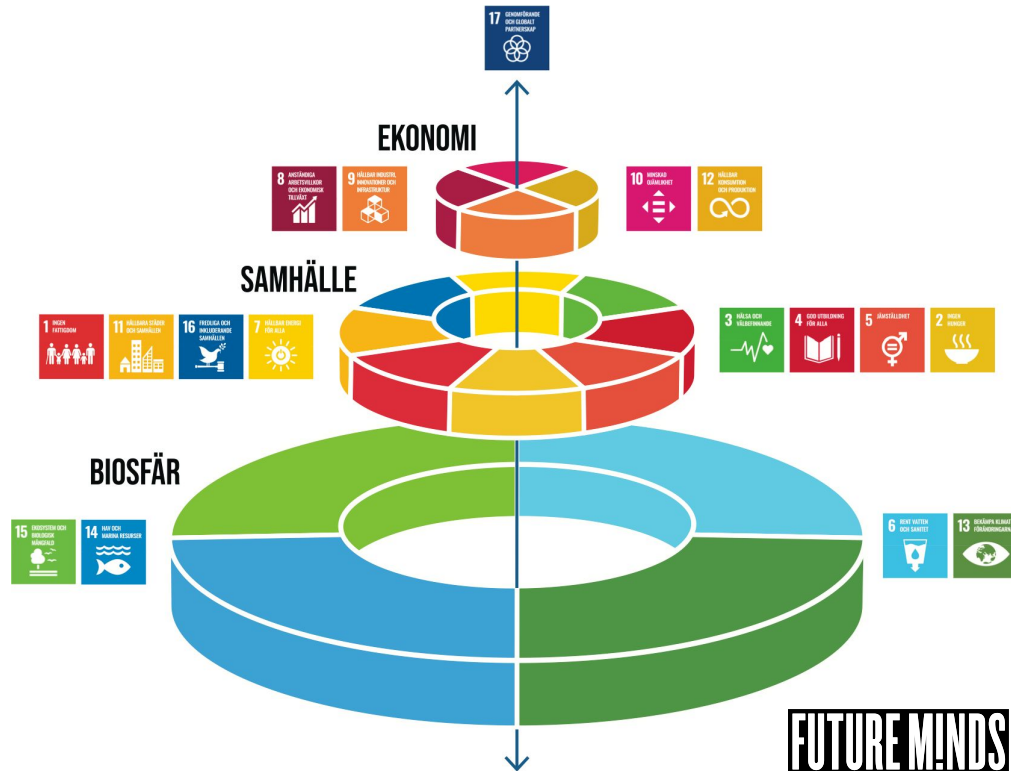
SAMMANFATTNING: DE GLOBALA MÅLEN

- Målen ska uppnås år 2030.
- Alla länder i världen har ett gemensamt ansvar för att nå målen.
- Målen hänger ihop och behöver varandra.
- I målen finns både ekologiska, social och ekonomiska aspekter inbakat.
- Ingen ska lämnas utanför!

SAMMANFATTNING: PLANETÄRA GRÄNSER

- Det finns gränser för vad planeten tål att vi utsätter den för.
- Dessa planetära gränser utgör grunden för all hållbarhet.
- Ekonomiska och sociala aspekter måste hålla sig inom planetens gränser.

DISKUSSIONSFRÅGA

**HUR HÄNGER SOCIAL, EKONOMISK
OCH EKOLOGISK HÅLLBARHET
IHOP OCH VAD SKILJER DEM ÅT?**

DISKUSSIONSFRÅGA

**VILKA INTRESSEKONFLIKTER KAN
UPPSTÅ MELLAN DE TRE
HÅLLBARHETSASPEKTERNA?**

#ÖVNING: KORTEN PÅ BORDET

Övning hämtad från globalamalen.se

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

10 MINSKAD OJÄMLIKHET

Minska ojämlikheten inom och mellan länder

Ekonomisk utveckling kan leda till minskad fattigdom för individen och samhället. Vi måste verka för att tillgången till resurser och möjligheten att delta i och påverka samhällsutvecklingen är rättvis – inom såväl som mellan länder. Även om många länder har haft en positiv ekonomisk utveckling med minskad fattigdom har klyftorna mellan individer och grupper, baserat på till exempel kön, ålder, etnicitet eller ekonomisk och social status, ökat.

En av huvudansvaren för att främja jämlikhet i samhället är att samhället bygger på principen om att alla lika rättigheter och en rättvis fördelning av resurser, ekonomiskt och politiskt i samhället.

Det finns också skillnader i förutsättningar och förhållanden och tillvarata potentiella möjligheter till utveckling i jämlikhet i brist på rättvis tillgång till resurser och tillgång till rent vatten – och är därför också en del av merparten av övriga målområden. Vi måste verka för att alla är en del av byggandet av ett rättvisare och jämlikare samhälle. Detta innebär att främja jämlikhet och jämställdhet. Detta innebär också att främja möjligheten till försörjning, även för de som har begränsade resurser. Tydliga regelverk för innehav och arv av mark och dess avkastning som omfattar både livsmedelsförsörjning, jämställdhet, fred och frihet och bygga upp hållbara samhällen där alla individer och grupper kan använda sina förmågor.

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

1 INGEN FATTIGDOM

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk

Tillgång till tillräcklig och näringsrik mat är en mänsklig rättighet, som varje stat har en skyldighet att tillförsäkra sina medborgare. Idag lever omkring 850 miljoner människor i världen i hunger. Det är en mänsklig katastrof i sig och hindrar dessutom många länders utveckling och tillväxt genom de effekter som otillräckligt näringsintag har för lärande och produktivt arbete. Särskilt fokus ska ligga på att trygga livsmedelsförsörjningen för flickor och pojkar, flickor i puberteten och gravida kvinnor som löper störst risk för svält och undernäring.

Livsmedelsförsörjning är särskilt beroende av välfungerande handel och marknader, liksom av väl fungerande infrastruktur för transport och förvaring, eftersom en stor del av jordens befolkning lever i städer.

Tryggad livsmedelsförsörjning främjas genom öppen och transparent handel och ett rättssäkert, jämställt och jämlikt tillträde till land, forskning och innovationer, finansierade tjänster, information och adekvat rådgivning. Samtidigt är livsmedelsvännen och spelar en viktig roll i arbetet.

#ÖVNING: SPELA MÅLKOMPASSEN

Övning hämtad från globalamalen.se

MÅLKOMPASSEN

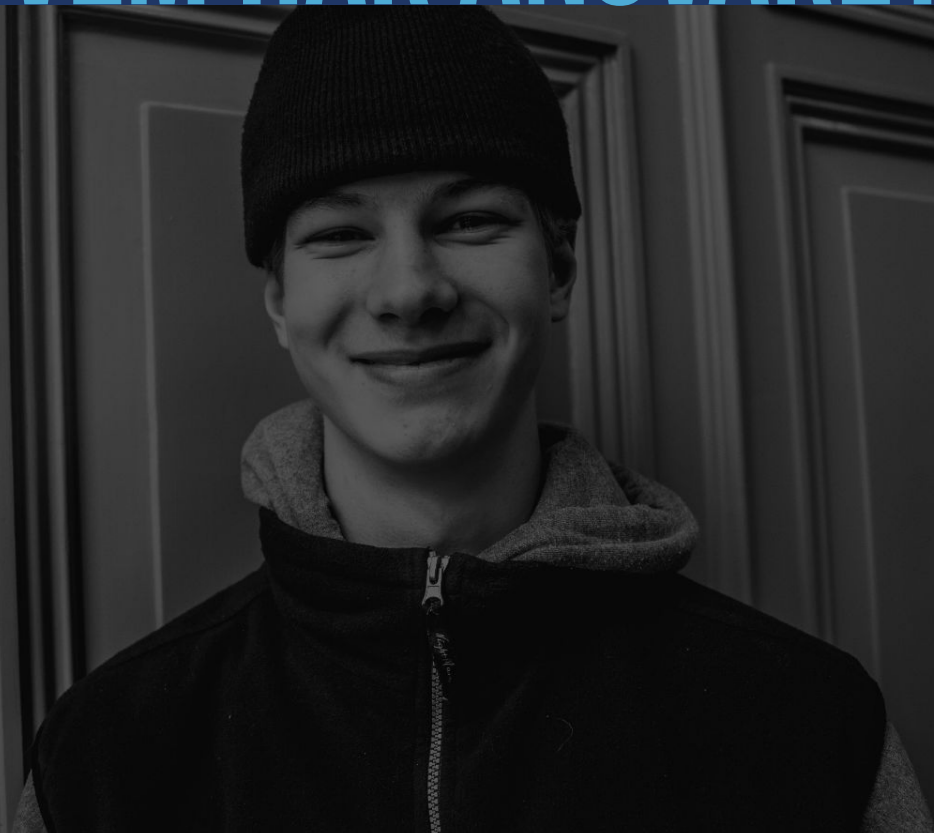
HUR GÅR DET FÖR GLOBALA MÅLEN?

Målkompassen är spelet som testar dina kunskaper om läget i världen samtidigt som du lär dig mer om hur det går för Globala målen. Genom spelets gång klarar du av nya utmaningar, ökar din kunskap och får tips på hur du kan vara med och bidra till en hållbar framtid. Hur väl stämmer din målkompass?

BÖRJA SPELA

FUTURE MINDS

#ÖVNING: VEM HAR ANSVARET?

2.

PLANETENS GRÄNSER OCH RESURSER

DISKUSSIONSFRÅGA

**VAD KOMMER NI IHÅG FRÅN
FÖRRA PASSET?**

PLANETÄRA GRÄNSER

Klimatförändring

Biologisk mångfald

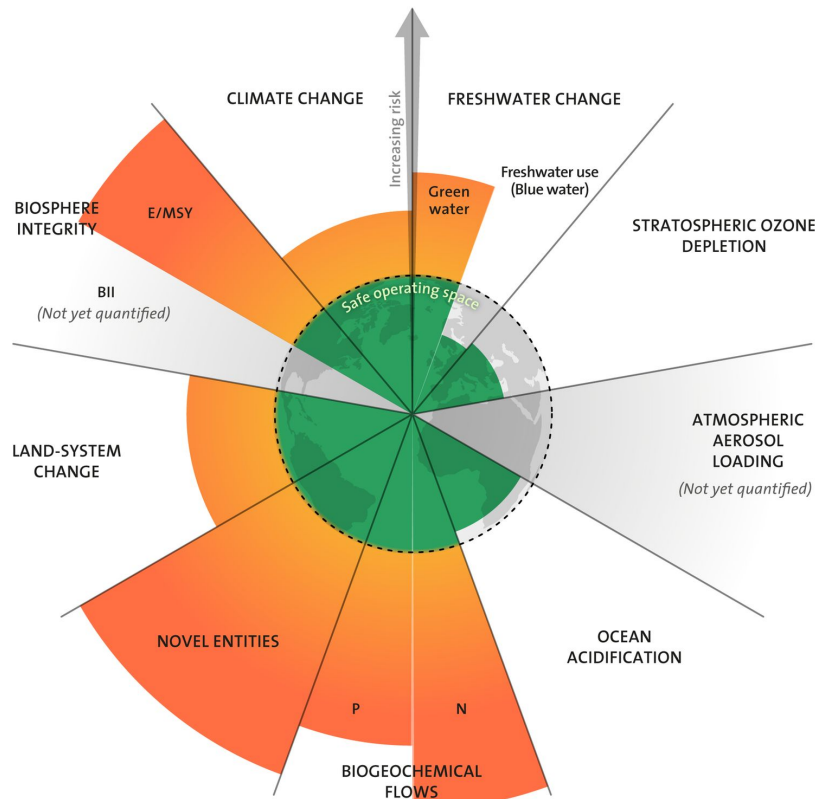
- Artutdöendets takt
- Förlust av ekologiska funktioner

Förändrad markanvändning

Nya kemiska substanser (föroreningar)

Påverkan på biogeokemiska flöden (övergödning)

- Fosfor
- Kväve

Förändring av färskvatten

- Grönt vatten, i jord och luft
- Blått vatten, i vattendrag

Ozonskiktets uttunning i stratosfären

Ökad koncentration av aerosoler i atmosfären (luftföroreningar)

Havsförsurning

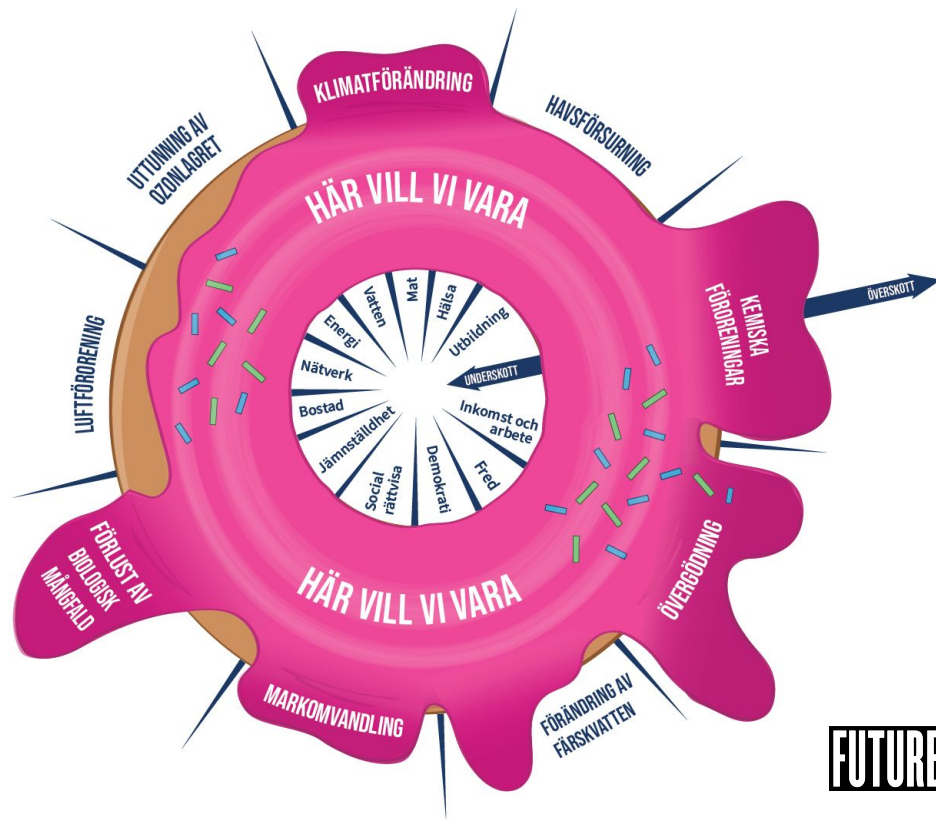
FUTURE MINDS

Bildkälla: Azote for Stockholm Resilience Centre, baserad på analys i Wang-Erlandsson et al 2022.

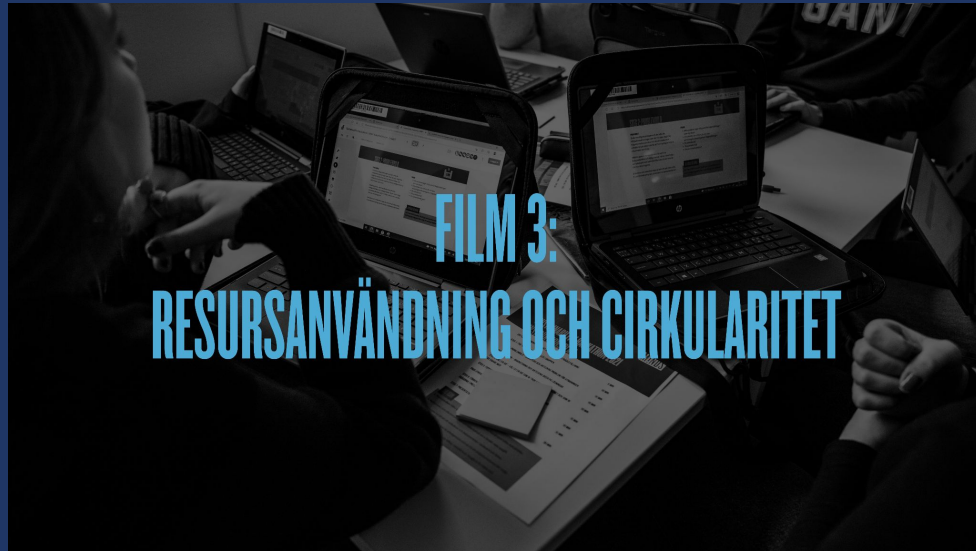
THE DONUT - EN HÅLLBARHETSMUNK

VI MÅSTE HÅLLA OSS PÅ RINGEN

- På ringen finns våra socio-ekonomiska behov och rättigheter för ett bra liv.
- Halkar vi innanför uppstår brister och underskott i t.ex. demokrati och rättvisa.
- Halkar vi utanför ringen bryter vi de planetära gränserna.
- Där glasyren runnit över - här är vi redan över jordens gränser.
- Vi behöver skapa en ekonomi som kan hålla oss på ringen!

FILM: RESURSANVÄNDNING OCH CIRKULARITET

[KLICKA HÄR FÖR ATT SE FILMEN](#)

SAMMANFATTNING: LIVSCYKELANALYS

- Livscykel = en produkts/tjänsts hela resa, från råvara i produktion till avfallsprocessen.
- Påverkar människor, ekonomi och miljö.
- Livscykelanalys = att kartlägga en produkts livscykel
- Kan användas för att mäta produktens sociala och/eller miljömässiga påverkan i sin produktion, användning och återvinning.

LIVSCYKELN FÖR EN T-SHIRT

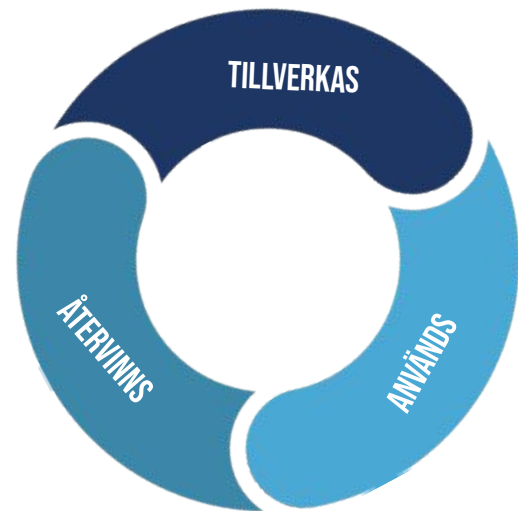
SAMMANFATTNING: LINJÄR EKONOMI

- När produkter slängs efter användning
- Produktens och resursernas resa tar slut och kan alltså inte fortsätta bidra till det ekonomiska systemet.
- “Slit-och-släng”-ekonomi

SAMMANFATTNING: CIRKULÄR EKONOMI

- Produkter återanvänds, repareras och återvinns istället för att slängas direkt.
- Resurserna cirkulerar och går igen i flera livscyklar - resan tar inte slut.
- Mer hållbar hushållning av jordens resurser.

DISKUSSIONSFRÅGA

HUR MEDVETEN ÄR DU NÄR DU HANDLAR?

VAD BRUKAR DU KÖPA?

VAD BRUKAR DU ÅTERVINNA?

#ÖVNING: VILKET FOTAVTRYCK SÄTTER DU?

TESTA HUR DITT EKOLOGISKA FOTAVTRYCK SER UT: [FOOTPRINTCALCULATOR.ORG](https://footprintcalculator.org)

#ÖVNING: GÖR EN LIVSCYKELANALYS (LCA)

1. Välj vilken produkt du vill analysera
2. Kartlägg produktens produktionskedja (vad är den gjord av, var finns materialet och hur tas det fram, hur och var tillverkas den, hur transporteras den, hur används den, etc)
3. Analysera påverkan i alla steg utifrån de tre aspekterna av hållbarhet
4. Sammanställ allt som ett flödesschema med text under

3.

**VERKTYG FÖR ATT FÖRÄNDRA
VÄRLDEN!**

FILM: POLITIK, KÄLLKRITIK, GREENWASH & MÅLKONFLIKTER

[KLICKA HÄR FÖR ATT SE FILMEN](#)

DISKUSSIONSFRÅGA

**VILKA MÖJLIGHETER OCH HINDER
FINNS FÖR ATT FÖRÄNDRA
VÄRLDENS FRAMTID?**

EN STOR MÖJLIGHET ÄR ...

N!!!

FUTURE MINDS

#ÖVNING: HANTERA FRAMTIDSKÄNSLOR

#ÖVNING: HANTERA FRAMTIDSKÄNSLOR

HANDOUT 1 AV 3

FUTURE
MINDS

1. Fundera över vilka situationer och/eller vilka saker som gör dig orolig inför framtiden. Använd sidan (HANDOUT 3) med medsklipp som underlag, men det du väljer kan vara något helt annat. Skriv ner minst en sak nedan:

En situation och/eller sak som gör mig orolig är:

2. Reflektera över vad som händer i din kropp när du funderar på det som triggar din oro. Försök ställa dig bredvid och analysera dina känslor utan att döma dem. Vad känner du? Låt känslan finnas där och försök att se den utifrån:

- Rädsla
- Sorg
- Hopplöshet
- Raska
- Skuld
- Maktlöshet
- Annan känsla:

Fundera även om känslan leder till ett beteende - vad gör du efter att du känner känslan?

3. Fundera över om denna känsla leder till något positivt. Om den inte gör det, hur skulle du kunna förändra ditt sätt att tänka och agera framöver? Inspireras av tanke-verktygen och förslag att engagera sig på (HANDOUT 2) och kom fram till vad du kan göra när känslor som inte gör något bra dyker upp.

Att förändra sitt sätt att tänka och/eller hantera en känsla i situationer som får en att må dåligt kan ta lång tid. Så se det som ett träningspass där du behöver upprepa metoden gång på gång för att bygga upp dina känslö- och beteendemuskler.

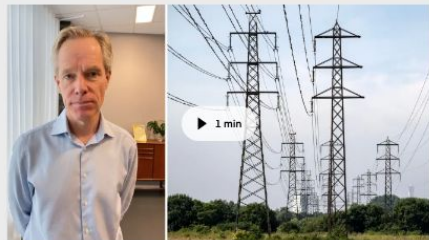
Känsla: _____
Leder till: _____
Hantering: _____

Känsla: _____
Leder till: _____
Hantering: _____

Känsla: _____
Leder till: _____
Hantering: _____

It's getting
HOT in here

FUTURE MINDS

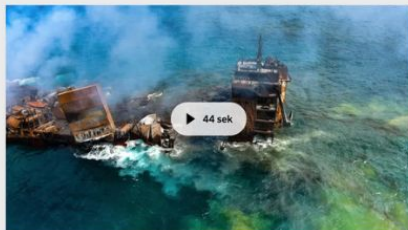

Livsmedels- och förpackningsindustrin vill att regeringen gör något akut mot de höga elpriserna. Eric White är vd för förpackningsföretaget Air labels. Hör honom berätta mer i videoklippet. Foto: Carolina Svalbacke/SVT och Johan Nilsson/TT

Företagare varnar för konkurser – "Folk kommer stänga sina verksamheter"

UPPDATERAD 25 AUGUSTI 2022 PUBLICERAD 25 AUGUSTI 2022

Förändra det svenska prissättningsystemet av el – annars väntar konkurser och arbetslöshet. Kravet och varningen kommer från livsmedelsnäringen i södra Sverige.

Se bilder på det brinnande och sjunkande lastfartyget i videon ovan. Foto: AFP PHOTO / Sri Lanka Air Force

Sjunkande kemikaliefartyg kan innebära miljökatastrof

UPPDATERAD 2 JUNI 2022 PUBLICERAD 2 JUNI 2022

Hundratals ton olja riskerar att läcka ut i havet när fartyget utanför Sri Lanka nu sjunker mot botten. Oron är stor för att den sjunkande båten kan innebära en miljökatastrof.

"Politikerna ljugar oss rätt upp i ansiktet"

730 000 förstagångsväljare söker sig till vallokaler i år. Här är tre av dem. "Det känns som att klimatkrisen inte existerar i debatten", säger Greta Thunberg, 19.

Arbetslösheten ökar bland unga i hela landet. Foto: Simon Rehström/SvD & Stina Stjernkvist/TT

69 000 unga står utan jobb – fler i arbetslöshet mot förra året

UPPDATERAD 19 OKTOBER 2020 PUBLICERAD 12 OKTOBER 2020

Arbetslösheten ökar över hela landet och värst är ökningen i

Nu kritiserar chefer för 220 olika företag politiker för att inte ta klimatfrågan på allvar.

Storföretag i upprop för tuffare klimatpolitik

UPPDATERAD 9 SEPTEMBER 2022 PUBLICERAD 8 SEPTEMBER 2022

Val 2022 Valkompass Valresultat

Klimatmötningen skapar enorma möjligheter för svenska företag. Därför borde politiker öka takten i klimatpolitiken – istället för att bromsa den. Det skriver tunga representanter för över 200 företag, som representerar 20 procent av Sveriges BNP.

Pressing 11 september

Aktuell Hållbarhet

Nyheter Miljö Socialt ansvar Strategi Rapportar Event Utbildning Jobb

Ny klimatrappport från WMO ger dystert framtidsbild

Publicerad 14 september 2022, 11:05

Starkt regn och storm väntas för många delar av landet under pågående vecka. Foto: Reuters/Pressphoto/TT

Psykisk ohälsa bland unga ökar – BUP i Värmland: "Tyvärr ser vi ingen minskning"

Psykisk ohälsa bland unga ökar – BUP i Värmland: "Tyvärr ser vi ingen minskning"

PUBLICERAD 4 SEPTEMBER 2022

4 september är dagen för ungas psykiska hälsa. Det är den ideella föreningen Tillä som på detta sätt vill uppmärksamma hur unga mår – för den psykiska ohälsan bland ungdomar är stor. Något som inte minst märks på de långa köerna till BUP- barn och ungdomspsykiatri i Värmland.

Robert Habeck (De grüne), handels- och klimatminister i Tyskland ger intervjuer om varför landet ökar sin kolproduktion. Foto: SVT

Vissa alla (2)

Trots växande klimatkris eldas allt mer kol globalt

UPPDATERAD 20 JULI 2022 PUBLICERAD 20 JULI 2022

Löftena om koldioxidneutralitet har avlöst varandra sedan klimatmötet i Paris 2015 och en viktig punkt i klimatarbetet handlar om att minska beroendet av kolkraft. Flera länder har lovat att stänga sina kolkraftverk – men nu ökar istället kolproduktionen i världen. Och efter Rysslands krig i Ukraina råder nu en global kolboom.

#ÖVNING: KÄLLKRITIK

VAR SMART - STÄLL DE KRITISKA FRÅGORNA!

- Vem har gjort den här sidan/artikeln/inlägget?
Är det en myndighet? En organisation? Ett företag? En privatperson? Någon som kan ämnet? Är det någon nu litar på?
- Varför är innehållet gjort?
För att informera om något? Luras? Sprida en åsikt? Sälja något? Underhålla?
- Hur ser innehållet ut?
Har den kontaktinformation? Fungerande länkar? Trovärdiga källhänvisningar? Senast granskad-datum?
- Kan du få information från andra ställen?
Har du jämfört med vad du redan vet? Har du jämfört med andra källor?

FILM: METODER FÖR FÖRÄNDRING

[KLICKA HÄR FÖR ATT SE FILMEN](#)

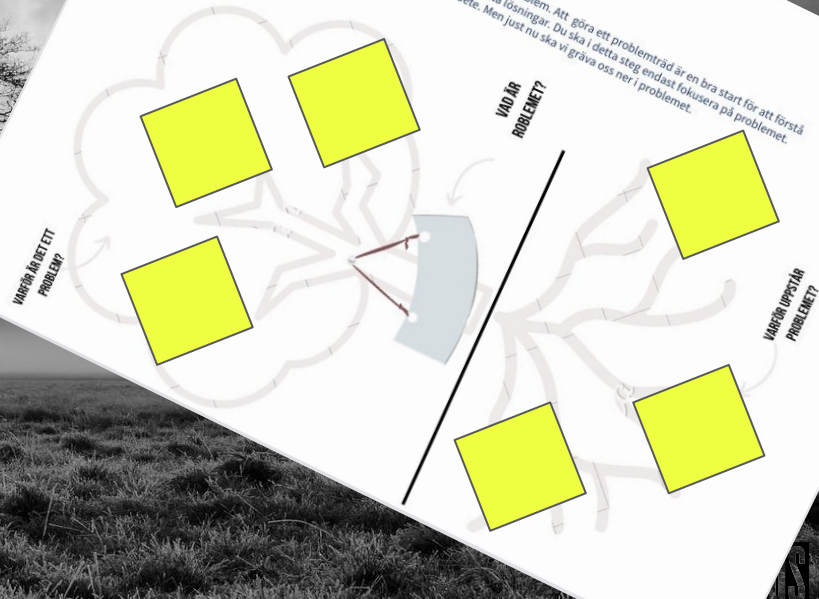
#ÖVNING: PROBLEMTRÄD

#ÖVNING: PROBLEMTRÄD

HANDOUT

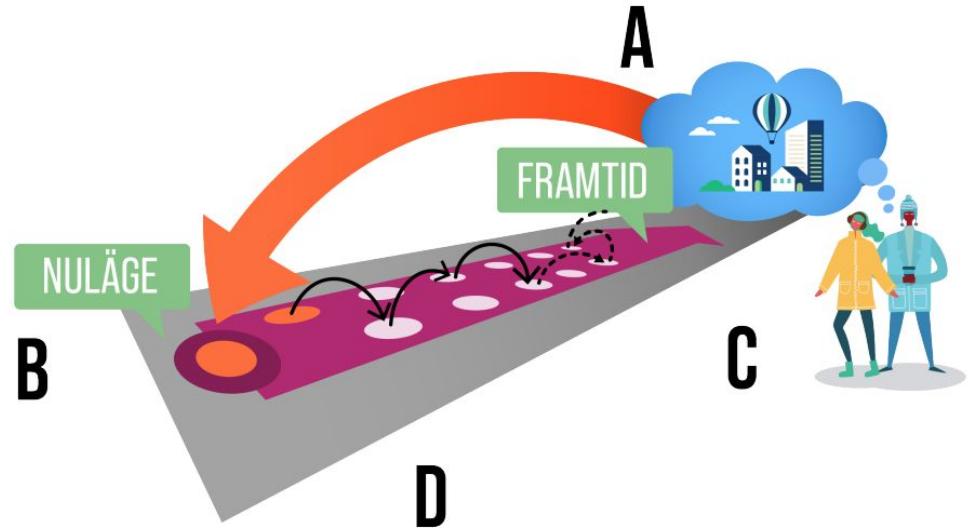
Den här övningen kommer att ge dig mer kunskap och insikt i ett problem. Att göra ett problemträd är en bra start för att förstå ditt problem och inte minst för att i nästa steg enklare kunna hitta lösningar. Du ska i detta steg endast fokusera på problemet. Kommer du på lösningar skriv ner dem för ditt fortsatta arbete. Men just nu ska vi gräva oss ner i problemet. Klippa fast Post-Its och/eller skriv direkt på pappret.

#ÖVNING: HUR KAN ER SKOLA BLI MER HÅLLBAR?

För att hitta svaren ska vi gå igenom dessa steg:

- A. Vision
- B. Nuläge
- C. Brainstorming
- D. Prioritering

SUMMERING

SAMMANFATTNING

- Hållbar utveckling innebär att vi ska kunna leva ett bra liv som inte sker på bekostnad av framtida generationer.
- Det finns miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.
- Världens ledare har enats om 17 globala mål som ska ta bort extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa och lösa klimatkrisen till år 2030.
- Vår planet har begränsade resurser och gränser för vad som kan bibehålla mänskligt liv. Flera gränser har redan överskridits, glasyren på donuten har runnit över.
- Det vi konsumerar har en livscykel. Använd mindre och återvinn resurser - cirkulärekonomi.
- Ingen kan göra allt men alla kan göra något.
- Verktyg för att skapa förändring är tex:
 - Att vara källkritisk
 - Att skapa ett problemträd för att analysera utmaningen
 - Att använda en ABCD-modell som visar visionen och hur vi tar oss dit

TIPS PÅ VIDARE INFO

- Världsnaturfonden, WWF
- Naturskyddsföreningen
- Håll Sverige Rent
- Svenska FN-föreningen
- Amnesty
- FairAction
- UNDP: Globalamålen.se
- Gapminder
- Klimatpsykologerna
- Fältbiologerna
- Stockholm Resilience Center, Stockholm Universitet
- KateRaworth.com

#EXIT TICKET

SKRIV NER PÅ EN POST-IT/MENTIMETER EN SAK SOM ... :

1. ... var bra
2. ... kunde varit bättre
3. ... jag lärde mig
4. ... jag inte förstod
5. ... jag vill lära mig mer om.